

Hvad Kierkegaard lærte i Berlin

Interessant samling med lidt for detaljerede informationer om Søren Kierkegaards rejser til Berlin

bog

Kierkegaard. Breve og notater fra Berlin. Redigeret og indledt ved Jens Staubrand. 201 sider. 225 kroner. Forlaget Søren Kierkegaard Kulturproduktion.

Dette er Søren Kierkegaards råd til vennen Emil Boesen: "Arbejd – digt – glem". Han skriver det i et brev, som han sender fra et af sine i alt fire ophold i Berlin, hvor han selv forsøgte sig med nogenlunde samme koncept. Uden held. Det kan man læse om i bogen "Kierkegaard. Breve og notater fra Berlin," som er udgivet af Jens Staubrand.

Når Kierkegaard ikke arbejdede og digtede, gik han til forelæsninger hos Friedrich Wilhelm Joseph Schelling, et af datidens største navne på den filosofiske scene. Han gik også på café og mødte andre danskere, hvis antal var "så utroligt og plagsomt stort som græshopperne i Egypten". Berlin i 1840'erne var altså fuldstændig som i dag, hvor man hører og ser dansk overalt.

Kierkegaard var også flittig gæst på de forskellige teatre. Og så gik han i operaen, hvor han hørte sopranen Hedwig Schulze, som han blev meget betaget af. Hun minder ham nemlig om Regine Olsen, som han havde brudt forlovelsen med kort tid før sin første tur til Berlin. Kierkegaard kan ik-

ke glemme Regine og sætter derfor den nævnte Emil Boesen til at udspionere hende: "Skaf mig efterretninger. Men den dybeste tavshed må hvile derover. Lad ingen ane, at jeg ønsker dem."

Således vidner brevene og notaterne fra Berlin om det, man kan kalde for grundproblemet i Kierkegaards liv, nemlig hans tragikomiske og mislykkede forsøg på at gøre sig til herre over alt det, som han ret beset var slave af.

Jens Staubrand har samlet Kierkegaards breve og notater fra Berlin sammen og "nyfordansket" dem. Og så har han skrevet en grundig indledning, som fylder cirka halvdelen af bogen. Her kan man finde alle mulige og umulige oplysninger og informationer med relation til Kierkegaards Berlin-rejser: selve rejsen med diverse transportmidler, notabiliteter og danskere, der opholdt sig i Berlin på Kierkegaards tid, oplysninger om de teaterstykker, han så. Detaljerigheden er stor, og det er indimellem lige ved at blive for meget. Men interessant er han jo, ham Kierkegaard. Og vigtig. Hvis man ikke er helt overbevist om det, så bliver man det helt sikkert i løbet 2013, hvor 200-året for hans fødsel fejres over hele landet.

POVL GÖTKE

kultur@k.dk